

Cumhuriyet tarihimizin en özgün eğitim projelerinden biri olan ve büyük izler bırakan Köy Enstitülerinin 80. Kuruluş yılı dönümündeyiz. Köylerde çalışacak öğretmen ve eğitimleriyle, sağlık ve tarım görevlisi olarak yetiştirilen ve toplumu yönlendirici uygulamaların en güzel örneklerindedir. O yıllarda kent çocuklarının %75 ilkokula gidebiliyorken, bu oran köylerde %20'ydi.

Genç cumhuriyetin ülkesinde yaşayan özellikle köylü çocuklarının ve genelde ülkenin ilköğretim sorununun temelden çözümüne büyük katkıları olan Enstitülerinin kuruluş aşaması 1937 yılında köy öğretmen okullarının açılmasıyla başlamıştır. 17 Nisan 1940 tarihinde ise Köy Enstitüleri yasası çıkarılarak kapatılana kadar ülke geneline dengeli olarak açılmış ve sayıları 21'e ulaşmıştır. Projede dönemin Cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün, MEB Hasan Ali Yücel'in ve ilköğretim Genel Müdürü Hakkı Tonguç'un büyük emekleri vardır.

Trakya'da; **Kepirtepe,**

Doğu ve Güney Anadolu'da; **Cılavuz, Erciş, Pulur, Dicle, Akçadağ,**

İç Anadolu'da; **Yıldızeli, Hasanoğlan, Pazarören, İvriz, Çifteler,**

Batıda; **Arifiye, Savaştepe, Kızılçullu, Ortaklar,**

Güneyde; **Düziçi, Aksu, Gönen**

Karadeniz'de; **Gölköy, Akpınar, Beşikdüzü** Köy Enstitüleri ışık saçan birer anıt gibiydiler.

Tamamen kapatıldığı 1954 yılına kadar 1398'i bayan ve 15943'ü erkek olmak üzere 17341 köy öğretmeni diploma aldı. Eğitim kurslarından 8675, sağlık bölümlerinden ise 1248 mezun verdi.

1946'da çok partili sisteme geçilince kurulan Demokrat Parti'nin, toprak ağalarının, şeyhlerin vs acımasız ve yoğun eleştirileriyle karşılaştığı için duraklamaya başladı. Reşat Şemsettin SİRER'in Milli Eğitim Bakanlığı döneminde özellikle eğitim programları köklü değişikliklere uğratılarak eğitim kalitesini düşürdüler. Üst düzeyde bile o kadar kara propaganda yapıldı ki, bir enstitü gezisi dönüşü;

MEB Reşat Şemsettin Sirer, Tonguç'a; **"Hakkı Bey, bu köylü çocuklarını neden okutmak istiyorsun?"** diyor. Hakkı Bey:

□ - **Ne demek? Nasıl okutmayabiliriz? Elbette okutacağız!**

Reşat Şemsettin'in yanıtı:

□ -**Okusunlar da gelip bizi öldürsünler mi istiyorsun!**

Tonguç olayı anlatıyor: İsmet Paşa ve biz trene bindik. Sonra bizi sofrasına çağırdı. Oturduk, ben konuşmuyordum, İsmet Paşa şöyle dedi:

- **Hakkı Bey, nedir bu durgunluğunuz? Bir şey düşünüyorsunuz galiba?**

- Paşam, "Köylü çocukları okurlarsa acaba bizi öldürürler mi?" diye düşünenler var!

Paşa bunun üzerine şunları söyledi:

- **Keşke okusalar da gelip beni kesseler evvela!**

Zamanın **truva atları bu gün de siyasetin ve devletin içindeler**. O yıllarda kominist diye aşağılanmaya çalışılan aydınlar ve muhalifler bu gün de vatan haini ve terörist diye soyutlanıyorlar. Bunlardan ülkenin sürekli kaybettiği ise acı bir gerçektir.

Enstitüleri kapatarak gericiliğe teslim edenlerle, günümüzde

(batıyor, kara delik, hazineye yükleri fazla, devlet fabrika mı işletir vb gibi)

karalayıcı söylemlerle milli ekonomik değerlerimizi (KİT'leri) yok eden zihniyet farklı değildir.

Eğitimin aydınlığından korkup enstitüleri kapatanlar ve ülkeyi pazarlayanlarla geldiğimiz nokta buraya kadar. **Maske düştü, kel göründü...!**

Cehalete bu çağdışı eğitimle çözüm bulunamadığından, Enstitülerin yarattığı bilgi birikimiyle kalkınma ve aydınlanma günümüzde heyecanla anılmaya başlandı.

□ □ □ □ □ **KİT'ler ise hemen arandı. Çünkü ülke maskesiz kalmıştı...**